

MAGYAR NÉPLAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KATHOLIKUS KÉPES HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON TIZENHAT OLDAL TERJEDELEMBEN.

Előfizetési ára a magyar birodalom-ban és Ausztriában
Egy évre 4 kor., félévre 2 kor., negyedévre 1 kor.
Egyes szám ára 8 fil., vidéken 10 fillér.

Szerkeszti **BUDAY ALADÁR**,
nyomda és irodalmi vállalat kiadása
A PÁZMÁNEUM
Budapesten, VIII., Mária-utca 11.

A német birodalom államaiba egész évre 5 kor.
Európa egyéb államaiba és Amerikába
egész évre 7 kor.
Hirdetések alku szerinti árban.

November 30 nap	Római naptár	Róm. evang.	Gör. kath. naptár	Gör. kath. evangelium	Nap		Nap hossza	C	Hold		Hold- vált.
					kél	nyug.			kél	nyug.	
1 Vasárnap	Mindenszentek	Máté	19 Joel pr.	Luk.	6 29	4 25	10 57	☾	2 50	2 5	Holdtölte 5-n d.-e. 6. 27 p.
2 Hétfő	Halottak napja	(XXII. 15-21.)	20 Artemiusz	(VIII. 35. sz.)	31	24	54	☾	9 10	3 8	
3 Kedd	Malachiás pk.	A farizeusok	21 Hiláron	Példabeszéd	32	22	51	☾	3 45	4 11	
4 Szerda	Bor. Károly pk.	tanácsot	22 Abercz	a mag-	34	20	47	☾	4 16	5 18	
5 Csütörtök	Imre herceg	tartának	23 Jakab aps.	vetőről.	35	19	45	☾	5 3	6 26	
6 Péntek	Lénárd hv.	Jézus felől.	24 Arétasz		37	18	42	☾	5 34	7 37	
7 Szombat	Engelbert pk.		25 Marezian		38	17	40	☾	6 21	8 40	

Hazánk és nemzetünk sorsa.

A nyáron, június hó 20-án megjelent lapunkat vegyétek elő, kedves olvasók és állítsátok abból újra szemetek elé, hogy mit jelent az ránk nézve, ha Tisza István gróf, a Tisza Kálmán fia lesz Magyarország kormányának feje.

E héten az történt, hogy ismét őt bizta meg ő felsége a kormány alakításával és Tisza István elfogadta; mert — ugymond — nem tűrhette tovább, hogy az ország kormány nélkül züllésnek induljon. (Hanem azt akarja, hogy az ő kormánya alatt zülljék! mondja erre a leplezetlen igazság.) Tehát ismét van Magyarországnak kijelölt kormányelnöke; olyan, a milyen. De egyelőre nem volna helyén való az ő vállalkozásának bírálata, mert hovatovább mind valószínűbb, hogy megint csak pünkösdi királyság lesz az ő szereplése.

Olyan akadályokba ütközik hazánkban egy tisztességtelen kormány megalakítása, hogy azt eddig nem is hittük volna. Hála érte a felséges Uristennek! De a Tisza-kormány még ennél is nehezebben alakul. Küzdenie nem csak az ellenzékkel kell, hanem a saját pártja, a szabadelvűpárt, melyben pedig született és felnőtt, szintén sok borsot fog az erre alá törni. Első sorban Apponyi Albert, ez maga is felér egy egész táborral. Azután az Apponyi hivei, kik vannak vagy hetvenen. Megint azután a szabadelvűek közül az a néhány tisztább vérű ember, a kit a Széll-korszak hozott a pártban. De hátra van még az ellenzék, a függetlenségek mindkét csoportja és a néppárt. Ezekkel, kivált az utób-

bival kemény tusája lesz Tisza Istvánnak, ha ugyan egyáltalán lesz alkalmá a küzdelemre, ha nem küldik hamarabb tengeri fürdőre. Mert t. i. beteg ő és az orvosa fürdőt rendel neki. Reméljük, hogy a magyar parlament sem lesz rosszabb orvos, hanem meglátja azt a kórt, mely Tisza lelkét kezdettől fogva roncsolja, a hazafiatlanságot, a protekciót a korrupciót — és mindezek gyógyítására szintén elküldi fürdeni a Sárga(fekete)-tengerre.

Ilyen és ehhez hasonló okok miatt tartózkodik a Magyar Néplap Tisza István kormányra lépését — immár ezt a harmadik kísérletét rövid egy esztendő alatt — nagyon komolyan venni. Ha azonban csalódnánk ezen kellemes reményünkben, (hogy mielőtt tényleg kormányozna meg fog bukni,) akkor lesz módunk a harcban szintén részt venni, nem is kissé; és folytatni azt mindaddig, míg ez a kalmár-kormány lehetetlenné lesz téve és vele együtt az utolsó foszlánya is annak a liberális pártnak, mely ilyen fiakat nevel a hazának.

Az elmúlt hét nevezetes politikai eseményeit a következőkben ismertetjük meg a magyar néppel:

Kihallgatások Bécsben.

Olvasóink tudják, hogy a király megbizta Lukács Lászlót, hogy tárgyaljon ismét a szabadelvűpárt kilencz tagu bizottságával. A dolog ugyanis úgy állt, hogy királyunk nagyrészt teljesíthetlenné tartotta e bizottság katonai követeléseit. Lukácsnak tehát az lett a feladata, hogy a bizottság felfogását közelebb hozza a király felfogásához. E végből a szabadelvűpárti kilenczes bizottság pénteken, okt.

k a
rai

nak.

0 fillér

0 "

0 "

0 "

0 "

1 kor.

0 fillér

0 "

0 "

0 fillér

0 "

0 fillér

0 "

0 "

ában

l.

lelje meg a
az az ered-
an gyógyít-
nálása után
yaránt hasz-
oknál.
gnál, felfás-
hidogléssnél,
és májhalok-
a közevénél
a hatása van.

1:

erésznél

szertárban

ó nevével és
orsóban van.
ati utasítás
sónos.

23-án, gyűlésre jött össze a dunaparti pártkörben, a melyen egyhangulag elhatározott, hogy a programpontokból nem lehet engedni, sőt azokat változatlanul fenn kell tartani a király kívánságával szemben is. Lukács pénzügyminiszter, ki az ülésen jelen volt, ezt a megállapodást tudomásul vette és még aznap este Bécsbe utazott, hogy a királyt mindenről behatóan értesítse. Vele utazott Khuen-Héderváry Károly gróf is.

Lukács pénzügyminiszter másnap, szombaton, délelőtt tíz órákor jelent meg a kihallgatáson és egy teljes óráig időzött ő felségénél. Előadta, hogy Budapesten nem tudott a király kedve szerint eljárni s hogy a szabadelvűpárt nem hajlandó programját megváltoztatni. A király meghallgatta minisztere jelentését, de nem határozott s a döntést későbbre halasztotta. Ellenben arra kérte Lukácsot, maradjon még Bécsben egy kis ideig.

Lukács László előtt gróf Goluchovszki Agenor külügyminiszter járt a királynál, 11 órákor pedig Héderváry miniszterelnök jelent meg a felség előtt. Alig ebédelt a király, egy órákor már fogadta Körber osztrák miniszterelnököt és két órákor ismét Goluchovszki grófot. A tanácskozások eredménye titokban maradt, de anélkül is könnyen kitalálhatjuk, hogy a magyar ügyről volt szó.

Ezen a szombati napon határozta el a király, hogy újból kihallgatásra rendeli — Tisza István grófot. A meghívót mindjárt el küldte neki, hogy a gróf másnap idején jelentkezhessen.

Tisza gróf persze sietett eleget tenni a legfelsőbb parancsnak és vasárnap reggel már Bécsben volt. Alig volt annyi ideje, hogy ruhát váltson és megreggelizzék, már is sietnie kellett a magyar minisztérium épületébe, a hol Héderváryval és Lukácsal előzetes tanácskozást tartott mindaddig, míg el nem ment kihallgatásra. A két miniszter akkor együtt maradt és várta Tisza visszajöttét.

Tisza gróf körülbelül egy órahosszat időzött a Burg kihallgatási termében. Hogy miről volt szó közte és a király között, arról hallgat a krónika. Elég az hozzá, hogy a mikor a kihallgatás után az udvar fogatján visszahajtatott a magyar palotába, azt jelentette a rá várakozó minisztereknek, hogy délután két órákor mindhármukat fogadja a király. Tisza gróf ezután a Sacher-féle szállodába ment, ott bezárkózott szobájába és irt. Délután félkettőkor már megint a magyar palotában volt, a honnan a miniszterekkel együtt ment az ódon császári palotába.

A király ez alkalommal teljes három óra hosszat, vagyis kettőtől ötig tanácskozott a három magyar tanácsossal. Ez idő alatt a külügyminiszter kocsija is folyton ott állott a Burg udvarán a magyar politikusok kocsija mellett. Mikor a tanácskozás véget ért, melyről nem nyilatkozott sem Tisza, sem a két miniszter s a melynek befejezése hétfőre maradt, Goluchovszki együtt jött el a magyar politikusokkal a királytól. Ez azt jelenti, hogy ő is részt vett a magyar ügyek megvitatásában.

Igy mult el október utolsó vasárnapja a teljes bizonytalanságban, a nélkül, hogy csak sejtettük is volna, lesz-e megoldás, vagy nem lesz?

Tisza István miniszterelnök.

A hétfői nap meghozta Tisza István gróf miniszterelnökségét, a mi hetekkel előbb előre látható volt.

Tisza gróf hétfőn reggel először Körber osztrák

főminiszterrel tanácskozott s csak azután ment kihallgatásra. A királynak nyomban írásba foglalva átadta a vasárnapi tanácskozás eredményét s ő felsége ennek alapján megbizta Tiszát a kabinetalakítással, egyúttal elfogadta Héderváry gróf lemondását.

Tisza István gróf, mint újonnan kinevezett magyar miniszterelnök, sugárzó arccal távozott a Burgból. Első dolga volt Lukácsot és Héderváryt értesíteni a Bécsben időző magyar újságíróknak elmondta, hogy a kilenczes bizottság megállapodásait „jelentéktelen módosítások”-kal óhajtja ellátni s ennek alapján összeállítja az új kormányt. Reméli, ugymond, hogy a szabadelvűpártot megmenti a fölbomlástól s az országot kivezeti a sok bajból. De ha békés uton nem fog sikerülni neki rendet teremteni, akkor az „alkotmányos fegyverek” igénybe vételével fölveszi a harcot az ellenzékkel.

Ezen nyilatkozat után Tisza sokáig beszélt Héderváryval, a kivel aztán délután három órákor hazautazott Budapestre.

Itthon, a szabadelvűpártban.

Az expressz vonat villámgyorsan lehozta a tulboldog miniszterelnököt a magyar fővárosba: esti 7 órákor már megtartotta ünnepélyes bevonulását a Dorottya-utcái pártkörbe. A mamelukok, — immár tudván, hogy kihez kell alkalmazkodniok, — éljenzéssel fogadták, sőt az öreg Podmaniczky báró át is ölelte Tiszát, mire utóbbi könnyeket hullatott. Bizonyára nem az országot siratta.

Persze, a „diadalmas érkezőt” rögtön elárasztották a kérdések ezrével és főleg arra volt mindenki kíváncsi, hogy mik azok a „lényegtelen módosítások”, a melyeket Tisza Bécsben megígért keresztülvinni? Tisza gróf azzal vágta utját a további kérdészködéseknek, hogy a kilenczes bizottság keddi ülésén beterjeszti módosításait s ezekről aztán a párt szerdán este határozhat. Különbben is azzal nyugtatott meg mindenkit, hogy az ő módosításai nem tartalmaznak jogföladást és hogy azok minden párttagot ki fognak elégíteni. Az új kormány képviselőházi bemutatását szombatra helyezte kilátásba.

Természetes, hogy ezek után nagy kíváncsisággal lesték a képviselők Tisza módosításait. Egyelőre csupán a kilenczes bizottság tagjai, mint a katonai program meg szerkesztői, ismerték meg azokat. Hogy elfogadták-e, nem-e? az kedden még nem tudódott ki, mert az evégből összehítt ülés titoktartás mellett folyt le, hanem abban állapodtak meg, hogy uly a maguk programját, mint a Tisza által ajánlott változtatásokat a szerdai értekezleten előterjesztik s a döntést az egész pártra bízzák.

Hanem a titoktartás daczára is rossz hírek szivárogtak ki. Mig a bizottság benn, az u. n. *Deák-szobában* ülésezett, addig a pártkör nagyterme csak uly zúgott a politikai vitáktól. Ivánka Oszkár volt nemzeti párti igen erősen dörgött Tisza ellen: „Olyan kabinet ellen, mondta, a melyről kiderült, hogy a katonai programot csak a hatalomra jutásért tette magáévá, a legnagyobb bizalmatlansággal vagyok.”

Egy másik volt nemzeti párti megint ezt mondotta: „Tisza elárulta azt a célt, melyért a párt küzdött. Nem lehet bizni benne.”

Szóval Apponyi hivei kedden már nagyon békétlenkedtek, azt tartván, hogy már a kilenczesek eredeti programját is csak nagy áldozattal lehet elfogadni, hát még egy oly megkoppasztott programot,

mint a milyen Tiszáé. És ekkor mindenki úgy sejtette, hogy a Bécsből kívánt Tisza-féle módosításoknak pártbomlás lesz a vége.

A szerda esti pártértekezlet.

A válság új fordulóra jutott. Ekkor került nyilvánosságra az ismeretes kilenczes bizottságnak katonai programja és vele egyszerre terjesztette elő Tisza István azokat a módosításokat, melyeket ő a programon a király kívánságára tett. Előreláthatólag több napig fog elhuzódni a vita afölött, hogy a szabadelvű párt melyiket fogadja el: a kilenczes tervezetét-e? A Tisza módosításait-e? avagy egyáltalán elfogadja-e egyiket-másikat belőlük? A mai értekezlet után azonban már biztos, hogy a Tisza módosításainak megvan a számbeli többsége. Csak az a nagy kérdés, hogy Apponyi és hívei mit tesznek, ha leszavazzák őket. Föláldozzák-e elveiket a békekesség kedvéért, melyet Tisza ígér helyreállítani, ha kormányozni engedik? Vagy kilépnék a szabadelvű pártból és ellenzéket képeznek a Tisza-kormányának? Mert ettől sok függ. Minden ettől függ. Am erre a fontos kérdésre ez a hét nem adta meg a végleges választ és talán a jövő hét sem fogja megadni.

A kilenczes bizottság programját a jövő számban adjuk szóról-szóra és mellette a Tisza módosításait. Addig is elmondjuk a kettő közti lényeges különbséget.

Az első az, hogy a kilenczes programja a királynak különös felségjogait, annak eseteit és alkalmazását szűkíteni akarja, Tisza ellenben tágítani. Különösen a kilenczesek Apponyival nem ismerik el a királynak azt a jogát, hogy a hadsereg nyelvűül a németet törvényesen kijelölhesse. Tisza ezt elismeri és törvénybe akarja iktatni.

A második az, hogy Apponyi a hadsereg békelétszámát meg akarja határozni szorosan, valamint a póttartalékosokét is, azután követeli a magyar katonai tanítókat. A kilenczes bizottság *mindezt egyhangulag elfogadta*. Most Tisza ezeket a pontokat törölni akarja.

E körül fog tehát folyni a nagy vita, melyet csütörtök délután kezdenek meg. Szerdán csak felolvasták az eddig titokban tartott programot, azután Tisza előadta, hogy mit kíván ő. Erre Apponyi azonnal jelezte, hogy ő Tisza pontjait el nem fogadhatja, mert abban jogfeladás van és a nemzeti követelményekért folytatott küzdelemnek a gyümölcse van letépve. Utána Széll Kálmán azt jelentette ki, hogy ő Tisza pontjait elfogadhatónak találja. Ezért a kijelentésért Széllt Tisza majdnem tejbé mártotta.

Tudva levő, hogy a Széll-kormányt Tisza István ármánykodása buktatta meg. Most, hogy Széll Tiszának ily nagy jót tett, azt mondták rá, hogy kenyérral dobta vissza a követ.

— Nem is kenyérral, hanem kalácscsal, szólt Perczel Dezső.

— Mindig jó keresztény voltam, felelt rá Széll.

— Könnyű jó kereszténynek lenni a házával ellentétben, kegyelmes urunk, mondja rá a Magyar Néplap.

Az értekezlet késő éjjelig tartott.

A csütörtöki nap eseményei.

E napon egy lépést sem haladt előre a szabadelvűpárt — s az ország — ügye. A legfontosabb kérdés: vajjon Apponyiék kilépnék-e vagy sem, még ma sem dönt el.

Délelőtt formaszertinti ülés volt a házban.

Az elnök csupán azt jelentette be, hogy 20 képviselő az országgyűlés összehívását kérte, de mivel időközben a kérelmet visszavonták, az ülés tárgytalan lett. És nyomban be is rekesztette az ülést.

Annál zajosabb volt az esti szabadelvűpárti értekezlet: a szerdának folytatása. Megindult a vita Tisza módosításairól s ebben a vitában részt vett Andrassy Gyula, ki elfogadta a módosításokat, Issekutz Győző, ki se jobbra se balra nem nyilatkozott határozottan, azután több szónok a volt nemzeti pártiak sorából, kik a módosítások ellen beszéltek. Nagy föltűnést keltett Hódossy Imre — a volt nemzeti párt egyik legerősebb oszlopa, — felszólalása, ki a Tisza István pártjára állott.

Tisza rögtön felhasználta a beszéd kedvező hatását s a vita elhalasztását indítványozta másnapra. Az értekezlet után pedig hozzálatott Apponyit „puhítani“ és sokáig tárgyalt vele. De ma még nem sikerült neki meggyőzni Apponyit a módosításai helyességéről.

Ennyiből állnak röviden a csütörtök főbb eseményei. Futólag ide jegyezhetjük még, hogy a függetlenségi párt szintén tartott értekezletet s bár ők úgy a kilenczes bizottság programját, mint a Tisza pontjait sérelmesnek tartják az alkotmányra, egyelőre nem hoztak párthatározatot, mert előbb tudni akarják, mit végez a szabadelvűpárt.

Kik lesznek Tisza miniszter társai?

A legújabb hírek szerint a Tiszakormány következőképp fog alakulni: Elnök és belügyminiszter: Tisza István; pénzügy: Lukács László; kereskedelmi: Hieronymi Károly; honvédelmi: Nyiry tábornok; oktatásügyi: Berzeviczy Albert; igazságügyi: Plósz Sándor és földmívelésügyi miniszter: gróf Majláth József vagy gróf Esterházy Mihály.

Ez a megállapodás persze még nem végleges, lehet, hogy egyik-másik kimarad a listából. De az is lehet, hogy egészen más emberek fognak kormányra kerülni. — Mindez a jövő hét titka.

A vasárnapi munkaszünet és a pálinka.

Követelnünk kell jogosan hogy a vasárnapi kötelező munkaszünet éppen úgy, mint a hogy ki van terjesztve a polgárok üzleteire, ki legyen terjesztve az állam üzleteire, az állami egyedárusági cikkek eladására is!

Ha az állam árusít, akkor kereskedő, akkor üzletet folytat. Versenyez a többi, polgári kereskedővel. Hát ez már így van. De az már nincs rendjén, hogy az államnak ez a versenye akkor is tart, mikor a többi kereskedőnek szünetet parancsol a törvény. Ez erkölestelen. Növeli ezt az erkölestelenséget még az is, hogy az állam olyasmiket árul, a miknek megvásárlása nem feltétlenül szükséges vasárnapra. Mert szivart, dohányt egy nappal korábban is be lehet szerezni és éppen nem mondható nélkülözhetetlen cikkeknek a pálinka, melynek árusítását csak azért engedi meg az állam vasárnapon is, mert abból neki van a nagy haszna és nem törődik azzal, hogy ugyanakkor a közerkölcsiségnek és a közegészségnek mennyit árt! Éppenséggel nem lélekemelő ez a jelenség az állam részéről, mely egy oldalon törvénnyel védi az erkölcsöt és az egészséget, a másik oldalon maga ad alkalmat a vétkezésekre!

Mi már többször hangoztattuk annak a szükségét, hogy a korcsmák és pálinkamérések vasárnapokon egész napon át zárva tartassanak. Erkölcsei, társadalmi és közgazdasági érdekek követelik azt. Bereg vármegye volt az első, mely ezen a téren megtette az első lépést. A vármegye törvényhatósága ugyanis kimondotta a vármegye területén levő korcsmákra és pálinkamérésekre a teljes vasárnapi munkaszünet betartásának kötelező voltát, utasítva a szolgabírákat, hogy ennek a rendeletnek különös szigorral szerezzenek érvényt és gátolják meg azt is, hogy titokban való kimérés vagy magánházakban való megfizetett kiszolgálás által valaki a törvényt kijátszhassa.

Bereg vármegye hasonló intézkedés végett körlevelet intéz az ország összes törvényhatóságaihoz. Adja Isten, hogy az összes vármegyék megértsék a kor intó szavát!

Kirschanek Ödön.

Zichy János gróf beszéde.

— A kath. nagygyűlésen. —

Tisztelt Nagygyűlés! Véghetetlen örömmre szolgál, hogy minden megszakitás nélkül, immár a negyedik nagygyűlésen üdvözölhetem a magyar katolikus közönség színeit-javát.

Örülök különösen annak, hogy a nagygyűlések iránti érdeklődés e hazában mindig tágasabb körökre terjed. És ez jól van így. A katolikus vallás a maga alapjainak őriási, eredetében isteni, rendeltetésében tulvilági célokat van hivatva szolgálni, ne legyenek tehát kicsinyesek és elfogultak követői önmagukban és együttvéve, ne legyen fokozat a buzgalom és érdeklődésben, ne egymás után, hanem egymás mellett sorakozzunk és sorakoztassunk mindenkit, a ki katolikus, tekintet nélkül arra, hogy egyénileg a vallási tökéletesség minő fokán áll; mert mi nem a fanatizmust, hanem a vallásosságot akarjuk ápolni e hazában, épp azért türelemmel és szeretettel akarunk működni azon katolikus érdekek szolgálatában, a melyekért ma is összegyűltünk.

Mi nem mint világi és politikai célok szolgálatában állók gyűltünk egybe, nem politizálni akarunk a nagygyűléseken, mert az ma talán elválaszthatna, azt tehát ne keressük, hanem egyesüljünk abban, a mi minden katolikusot egyesíthet a mai viszonyok között is, — egyesüljünk a végcél gondolatában, mely a katolicizmus megerősödésében áll s mely célzt az életben ma még ki-ki azon az uton szolgálja, a melyen azt saját meggyőződése szerint szolgálja és helyesnek tartja.

Nekünk katolikusoknak azonban végre is egyesülni kell, össze kell tartanunk és ha ma még különféle utakon, de már most is egy és ugyanazon cél felé kell törni. Ne aggódjunk tehát a miatt, hogy a közéletben ma még nem haladtunk mindig egy uton; a napnak sugarai is bár szerte ágaznak, mégis földünket melegítik, világítják és termékenyítik.

Az életben szétágazó utakon járó katolikusokat vannak hivatva ezen nagygyűlések szeretetben és lelkesedésben egyesíteni, nemcsak azért, hogy e pár napon át együtt működjünk, hanem első sorban azért, hogy kifejlődhessék közöttünk a közösség érzése, mely eddig hiányzott, sőt fájdalom, még ma is hiányzik, azért voltak a társadalomban, az életben, a politikában eddig oly eltérők a mi utjaink. A mint ki fog fejlődni itt ezen nagygyűléseken a köz érzete,

azon pillanatban megértjük egymást, találkozni fogunk a társadalomban, a magán és közéletben is és a napnak ma még szerte ágazó ereje egy hatalmas fény- és hőszugárban át fogja hatni az egész hazát. És ezen egységességre szükség lesz azért, mert bizonyos főfontosságú célok csak a társadalmi vagy politikai tevékenység mezején és csak egyesült erővel érhetőek el. A katolikus társadalmat megalkotni, katolikus intézményeinket, melyeknek gyökere az állami élet talajából is táplálkoznak, megővni és gyarapítani csakis úgy lehet, ha azokat nemcsak itt, hanem a közéletben is egyesült erővel védjük és erősítjük.

A katolicizmusnak legnagyobb ereje abban áll, hogy a kor uralkodó eszméit megérti, azokhoz alkalmazkodni tud és nem fél a haladástól azért, mert biztos isteni eredete felől és így érzi, hogy az egyház minden század haladásával lépést tud tartani. Nem tesz tehát senki szolgálatot az egyháznak, a ki fél a világozástól s a ki el akarja zárni az egyházat a kor szellemétől. Tudatában az isteni mű tökéletességének, minden katolikus bátran tekintsen a tudás napjába, mindenik szivhatja magába a kor szellemét is, mely úgy is olyan, mint a levegő, melyet minden körülmények között magunkba kell szivni, ha szellemileg egyáltalán élni akarunk. Egy szóval: ismernünk kell a kor szellemét, ha célunk arra bármily befolyást gyakorolni.

Egyházunk tekintélyének bár öntudatlan, de mondhatnám legnagyobb veszélyeztetői a külvilág előtt szükkeblűek, az elfogultak, a félénkek, mert minél nagyobb lélekkel, tágabb szívvvel és az egész emberiségre kiterjesztett szeretettel szolgáljuk mi katolikusok az emberiség ügyét, annál inkább fokoztuk tekintélyét és növeltük hatalmát az egyháznak.

Egyházunk tanainak dogmatikus alapja ne tegyen elfogulttá senkit. A dogmák csak alapját képezik az épületnek: ezek változatlanok. De maga az épület külseje a korról változik. Ezt tapasztaltuk 2000 év történetéből és jól van ez így, mert ezen változás lehetőségében van egyházunk örökkévalóságának föltétele.

Előre tehát! a tudás és haladás terén hatást és befolyást gyakorolva mindenre, a mit az emberi elme és kedély állandóan alkot, mindig tökéletesedni, egy lépéssel sem elmaradni, sohasem elzárkózni, hanem a kor szellemét mindig nyomon követve, azt irányítani, befolyásolni és nemesíteni: ez a kath. egyház és társadalom főfeladata. Így fogunk tekintélyt szerezni az egyháznak, így lesz az ujkori világnézet előtt is létoka a katolikusok társadalmi együttélésének, így fogjuk szolgálni a mi érdekeinken kívül a hazát, sőt az egész emberiség érdekeit is, de egyúttal így válunk erősekké e század nagy küzdelmei számára, melyek nem az anyagi, hanem a szellemi téren fognak végiharczoltatni. Mert nagy küzdelmeknek nézünk elébe, de nem olyanoknak, a hol a nyers erő fog egymással szembeszállani, hanem be fog következni a küzdelem azon kora, melyben a modern hitetlen tudományyal fog kelleni megvívni a kemény tusát. Erre a nagy harcra kell készülni a katolikus társadalomnak.

A fegyvereknek pedig egyenlőknek kell lenni, ha nem akar veszteséget szenvedni az egyház. Tanulni tehát, haladni, fejlődni, művelődni szellemi téren, ez legyen most a katolikus társadalom jel-szava. Nem harcolni kicsinyes okokból, hanem oda-hatni, hogy a tudás fegyvereivel a hitetlen irányzatokkal szemben döntő csatát nyerhessünk.

Ezen célból kell ma szervezkednünk első sorban társadalmi téren, ezért kell a katolikus irodalmat, katolikus bölcsészetet és egyéb tudományokat ápolnunk; ezért kell iskoláinkat tökéletesíteni, minden áron arra törekedni és Istent kérni, hogy minél tudományosabban képzett, erős meggyőződésű papságunk legyen. Csak így fogunk imponálni a modern világban és így tényleg hatni is fogunk azért, mert nemcsak látszólagos tekintélyünk és anyagi erőnk, hanem erkölcsi súlyunk is lesz.

Ezt a megbecsülhetetlen értéket, ezen erkölcsi súlyt szeretném megszerezni egyházam és a magyar katolicizmus számára nemcsak azért, hogy dicsőségben és fényben ragyogjon, hanem hogy segítségével elfoglalhassuk és betölthessük a modern államban és a modern társadalomban azt a helyet, melyet elfoglalni — ha élni, fejlődni és diadalmaszkodni akarunk — kötelesség.

Ezen szent cél nagyságától áthatva üdvözlöm a tisztelt kongresszust azon erős meggyőződésben, hogy a magyar katolicizmus jövője a mi kezünkben van. A jelen nemzedéktől fogja számonkérni a jövődőt, hogy vajjon birt-e elég önzetlenséggel, akaraterővel és idealizmussal arra nézve, hogy megvédje és megerősítse a magyar szent korona ezen alapzatát. Az államalkotó katolicizmus megőrzéséről és megszilárdításáról van szó, így tehát fáradni és dolgozni nekünk épp úgy vallási, mint hazafiúi kötelességünk. Arra kérem az Istent, hogy adjon minden egyes katolikusnak ez országban elég belátást és kitartást ezen nagy kötelesség lelkiismeretes teljesítésére.

Terjesszük a jó naptárakat!

Mult héten a lap két cikkében is elmondottuk, hogy mire jó a naptár a házban. Kérünk mindenkit, hogy szíveleg meg e sorokat. Nem akarjuk az elmondottakat megint megismételni, de annyit újból hangsúlyoztatunk, hogy jó naptár nélkül manapság nem lehet meg egyetlen család sem. Hanem ám annak igazán jó naptárnak kell lennie. Nemcsak hogy tájékoztasson minket az évben, de mulattasson kicsit-nagyot, oktasson férfit-asszonyt, mondja el híven és érdekesen az elmúlt esztendő eseményeit, erősítse meg erkölcsi érzésünket, emelje lelkünket az ég felé, növelje tudásunkat stb. Szóval egyaránt váljék hasznunkra úgy lelki, mint anyagi dolgokban. *Ilyen* naptárakat iparkodtunk mi a nép kezébe adni.

Már most az a fő, hogy érdem szerint el is terjedjenek az országban. Ebben a terjesztésben pedig minden olvasónk közreműködhet. Kíváncsok is, hogy kiki tehetsége szerint közreműködjön benne, mert ezáltal a közjót segítjük elő. Ugyis sok lélekmentélyező naptár kering hazánk vidékein; ezeket ki kell küszöbölni a népből. Az ügyes naptárterjesztő, a ki kath. szellemű naptáraknak egyengeti az utat, szolgálatot tesz embertársainak, szolgálatot a jó ügynek. Azonfelül, ha iparkodik, nem megvetendő mellékes haszonra tehet szert, s ez a mai szűkös világban bizonyára ráfér a szegény emberre.

Különbösen is nem kell boszorkányság hozzá, hogy valaki a mi naptárainkat sikerrel terjessze és árusítsa. Mert igen sok hasznos és szükséges dolgokat tartalmaznak a Pázmáneum kalendáriomai. (Lásd a mult heti *Jó könyvek* rovatát.) Ezek ajánlják legjobban a naptárakat.

Föl tehát! Most már jelentkezzenek minél számosságban kedves olvasóink közül azok, kik a naptár-megrendelők gyűjtésére vállalkoznak.

Hogy olvasóink lássák, hogy a naptárak megszerzésénél mindenre kiterjedt a figyelmünk, a mi a népet érdekli, itt közlünk mutatóba egy közhasznú cikket a tartalma naptáraink gazdasági oktatásaiból:

Hogy lehet az államtól nemes baromfit kapni?

A földmívelési miniszter, hogy az ország baromfi állománya javíttassék, intézkedett, hogy esetleg a közönséges baromfiak nemes baromfiakért cseréltesse, ha egy-egy község lakosai egyetemlegesen folyamodnak a kerületi felügyelőség útján a földmívelési miniszterhez. E tekintetben a legegyszerűbb eljárás a következő:

Ha valamely község gazdái elhatározták, hogy közönséges baromfiak himjeit kicserélni megkísérik, akkor összeírják mindazokat, a kik kakast, gunárt, gácsért, pulykakakast cserélni óhajtanának s ezt a kimutatást kérvénnyel együtt a helybeli előljáróság által beterjesztik az állattenyésztési kerületi felügyelőséghez. A kerületi felügyelő aztán megjelenik a községben, meggyőződik róla, hogy komoly czélokra kéri-e a nemes himbaromfiakat s azután véleményes jelentésével együtt felterjeszti a kérvényt a miniszterhez.

Ott aztán a körülményekhez képest vagy megadják, vagy megtagadják a kérést, a miről aztán az illető folyamodókat értesítik.

Ha a miniszter engedélyezte a nemes baromfiak cseréjét, akkor a nemes himbaromfiakat az állattenyésztési felügyelőség osztja ki a helyszínén, minden darab nemes baromfiért ugyanannyi közönségest cserélve be a gazdáktól.

A beszedett nemtelen baromfiakat az állattenyésztési felügyelő felküldi Budapestre, hol aztán a vásárcsarnokban eladatnak.

Ha valamely község lakosai ilyen módon el akarják magukat látni nemes himbaromfiakkal, akkor, hogy már ősszel megkaphassák, a folyamodást minden évben június hó végéig be kell nyújtani, mert különben elkésnének s talán csak a jövő évben juthatnának hozzá.

Egyesek ilyen baromficseréért hiába folyamodnának.

Péterfillérek.

Szentséges Atyánk államháztartása részére a mi olvasóink is leadják filléreiket; örvendetes tapasztalat, hogy erre vonatkozó kérés felszólításunk nem hangzott el hiába.

A szeptember hó 22-ikén nyugtáztott 48 korona után még a következő adományok folytak be hozzánk egész október 22-ikéig:

Dr. Samassa János Budapest 14 K., Jónásh Antalné Salgótarján 1 K., gróf Bethlen Aladárné Elesd 7 K., Tillhof Mariska Csepreg 1 K., Vidácz Erzsébet Szántód 1 K., Rajky Irma Jakabfa 1 K., özv. Rajky Lajosné Jakabfa 2 K., Werner Ferenczné Kálcsa 2 K., Sztraka Rezsóné Pöstyén 1 K., Jeszenszky Lászlóné Karancsalja 20 fill., Szeghy Imréné Hódmező-Vásárhely 2 K., Burgstaller Aranka Kis-Dorog 1 K., 20 fill., Várna Elek Felső-Szivágy 30 fill., Makay Pál Soóvár 3 K., M. Terézia főnöknő Eperjes 5 K., Szűcs Mariska Szeged 20 fill., Mayer Irma Budapest 4 K., Fuchs Gusztáv pléb. Atyha 1 K., Tichy Alajos Cziffer 1 K., Hencz János Zala-Egerszeg 1 K., Irgalmasnővérek Pápa-Kovácsi 40 fill., Tarninger Ferencz Buda-

pest 40 fill., Gyöngyösy Ágnes Temesvár 1 K., Pekala Pálné Szirák 20 fill., Baricza János Ercsi 20 fill., ifju Lits Ferencz Székesfejérvár 20 fill., öz. gróf Majláth Györgyné Bakóczy 4 K., Révfy István Tápió-Szele 20 fill., Grabner Ferencz Zebbagyi 5 K., Jeney Lajosné Mező-Csáth 50 fill., Hirschberger G. Budapest 1 K., Frida Ferencz Budapest 60 fillér, Surinás János Ó-Kigyós 60 fill., Dominkovich Emma Budapest 40 fill., Kovács Katalin Nagy-Kanizsa 2 K., Buzsáky Vendel Kaposvár 1 K., Galbávy József Vág-Ujhely 50 fillér, Wittinger Sándor Budapest 50 fill., Jung György Rakamaz 1 K., Magyar Ferencz Gális 10 fill., Temkovits F. Poprád 50 fillér, Csukor Alojzia Rozsnyó 50 fill., Pölt Szidónia Rozsnyó 50 fill., Winkler Miklós Német-Palánka 1 K., UrbánAndrás Oravicza 1 K., Sarukán Jánosné Körösmező 2 K., Kartik Apollonia Karácsond 1 K., Pechovits Agostonné Eperjes 1 K., Raffensberger Maris Szent-Margit 1 K., Szlamka Mihály Nyitra 1 K., Vörös Emil Budapest 90 fill., Kreskó Ferencz Ipolyság 1 K., Hanaman Ferencz Bécs 3 K., Stank József Szedlicsna 20 fill., Farsang Pál Tisza-Füred 1 K., Németh Ferencz Börgönd 20 fill., Mika Teréz Pápa 1 K., Szécsy János Szarvas 3 K., Hlavács János Vajda-Hunyad 2 K., Winyovszky István Tarnok 1 K., Orovniczky Károly Kis-Koszmály 2 K., Oszezity Mihály Pudmericz 1 K., Varsányi István Szepes-Váralja 1 K., Dr. Turchányi Lászlóné Érsekújvár 1 K., Pilger Nándor Bács-Vaskut 1 K., Császán Albert F.-Hidegpatak 50 fill., Bulla Márton Igló 1 korona, Bedegh István Vép 10 fillér, Horvát Ferencz Bács-Földvár 1 K., Brandmann Antal Brassó 1 K., Müller Vilma Budapest 1 K., Michelisz Teréz Mohács 1 K., Őri János Urai 40 fill., Horváth János Kemej 40 fill., Dalmady Mária Selmece 40 fill., öz. Stampf F.-né Budapest 1 K., Strémen János Törökszentmiklós 1 K., Czambál János Ábrahám 50 fill., Edelhauser Viktor Rónaszék 1 K., Szilágyi Mária Bana 1 K., Gájer Lajosné Körömczébánya 1 K., Csizmazia Antalné Érsekújvár 1 K., Grézner József Göd 1 K., Kobilánszky Mária Lednicz-Rovnye 1 K., Anders Ferencz Odrau 50 fill., Magas Mária Budapest 40 fill., Asztalos Irma Alsó-Sebes 40 fill., Walter Simon Szászrégen 2 K., Moser Emilia Ujvidék 1 K., Csukevitz János Podolin 20 fill., Berninger Józsefné Kondoros 20 fill., Schlechta János Rózsahegy 60 fill., Lenkey János Bánréve 20 fill., Tamás József Csik-Szt.-György 20 fill., Dely Jenny Lőcse 2 K., Mohár György Felső-Següsd 1 K., Valesz Teréz Magyarlak 1 K., K. S. Budafoke 1 K., Hanisz István Malczó 2 K., Gertel Ferencz Kisgaram 1 K., Dávid József Déva 50 fill., k. m. Budapest 4 K., Zsided Alajos Lehota 1 K., Pözna Katalin gyűjtése Szentendre 3-30 K., Rajecz Lujza Gerő 40 fillér, Franczur Antal Veszele 1 K., Trautner János Széplak 1 K., Spechtenhauser Antal Pozsony 1 K., Majerszky Gáspár Geletnek 50 fill., Tischner Ferencz Budapest 50 fill., Nevizánszky József Zeliz 1 K., Marominszky Apollonia Podolin 1 K., Birkás János Nagy-Tétény 1 K., Hindy Ilona Érsek-ujvár 40 fill., Gruber Viktoria Miskolcz 1 K., Bartek József Szomolány 1 K., Hodermarszky Anna Lőcse 40 fillér. Összes gyűjtésünk e napon 193 korona 40 fillér. — Deo Gratias!

UJDONSÁGOK.

Halottak napján jusson eszünkbe az elmulás, a mely édes mindnyájunkra várakozik. Éppen azért földi hiúságnak ne adjunk helyet szívünkben, mert azzal mitsem érünk el a másvilágon. Élünk úgy, hogy halálunk boldog legyen, mert a milyen az élet, olyan a vég. Ugy rendezzük be életünk napjait, mintha azok közül mindegyik ránk nézve az utolsó

lenne. S emlékezzünk meg egyuttal halottainkról, imádkozzunk értük, mondván: Adj Uram örök nyugodalmat nekik és az örök világosság fényeskedjék nekik!

Az eperjesi püspök jubileuma. A nyáron volt husz esztendeje, hogy *Vályi* János doktor elfoglalta az eperjesi görög katolikus püspöki széket. Hogy mit tett ezalatt a két évtized alatt, azt ország-világ tudja. Atyja lett a földhöz ragadt, elhagyatott ruthén népnek s a vallás szent igéivel s az erkölcsiség és igaz hazafiui buzgalom fegyverével nevelte hiveit az egyháznak és a hazának. A népnek iskolákat állított, a nyomort tőle telhetőleg mindig enyhítette, szóval hűséges pásztora volt, s az ma is nyájának. Adja Isten, hogy a felvidék népe még soká élvezhesse áldásos működését!

Vályi János püspöki jubileumát október 27-én ünnepelték Eperjes városában. A lelkes ünnepségen részt vett az egyházmegyei papság, a város és a megye törvényhatósága, továbbá számos külldöttség és a tanuló ifjuság. Mi is tiszta szívből csatlakozunk az ünneplők seregéhez.

A 200 éves Budapest. Fővárosunk mult héten érte meg kétszázadik évfordulóját annak, hogy I. Lipót császár Pestet szabad királyi várossá tette. Akkoriban Pestnek 377 háza és 2639 lakosa volt; tulnyomóan német ajku emberek. A tanács oly szegény volt, hogy például egy izben nem tudott kifizetni 7 krajczárt, öt szál gyertya árát. A lefolyt 200 év óta óriásit haladt a város. Először is megmagyarosodott, a miben a legnagyobb érdem a piarista tanítószervezetet illeti, mely a törökök kiűzése után telepedett le mai helyén. A lakosok száma is rohamosan megnövekedett, s ma már az egyesített fővárosnak közel 730 ezer lakosa van. Azonban abban még most is olyan a főváros, mint régenten, hogy tudniillik nincs pénze, csak — adóssága. Az ez évi költségvetés szerint a mai Budapestnek összes kiadása 45 millió 309 ezer korona, bevétele pedig 45 millió 179 ezer korona. Végül ideirhatjuk még, hogy Pest első lakosai 200 év előtt kivétel nélkül római katolikusok voltak. Más vallásu polgár jogot nem is kaphatott. A zsidóknak nem volt szabad a városban megtelepedniök s ha egy éjszakára a városban kellett maradniok, 4 forint engedelmi díjat voltak kötelesek fizetni. Ma már majdnem hogy fordítva áll a dolog. No de ne szólj szám . . .

A himnusz a mi templomainkban. Az „Isten áldd meg a magyart“ kezdetű szép himnusz kérdésében akként határozott a magyar püspöki kar, hogy Kölcsey himnusza ellen *hitelvi kifogás nem tehető*. A dallama teljesen megfelel az egyházi énekek fenségének és magasztosságának. A szövegrész is magasztos és az a kitétel, hogy „megbűnhődte már e nép a multat s jövendő“ nem másnak tekintendő, mint könyörgésnek az Urhoz, hogy jövőre ne sujtssa ostorával a népet, mert már eleget szenvedett. Tehát a himnusz énekelhető a katolikus templomokban, de elénekléséhez püspöki engedély kell. Miért is jól teszük a plébánosok, ha már előre kikérik erre az engedélyt. Megjegyzendő, a himnuszt nem lehet beleilleszteni a miseénekek közé, ellenben énekelhető a szent mise végén, mikor a pap magyar nyelven imádkozik a hazáért.

A babona borzalmái. A beregvármegyei Kereske községből jelentik a következő esetet, mely élénken jellemzi a köznép babonás voltát. A községben hetek óta sorban betegednek a háziállatok s valamiképen a nép között az a babona terjedt el, hogy a sirokból följáró halottak rontják meg az állatokat. A nép erre a temetőbe ment, s többen megkezdték a sirok föllásását s csakhamar valamennyien ugyanezt tették. A halottakat azután feldarabolták. A község lelkésze a borzalmas tett hírére a temetőbe sietett és fel akarta világosítani a népet. A babonás emberek azonban nem tágitottak, addig, a míg a csendőrség meg nem jelent a temetőben s szét nem verte őket.

Finánczok — embervadászaton. Finánczra szüksége van az államnak s a nép mégis idegenkedik tőle. Ez azért van, mert a finánczok az ő hivatalos eljárásukban rendszerint tullónak a czélon, de nem annyira ügybuzgóságból, mint inkább a — jutalék szempontjából. Ha az állam jobban fizetné a pénzügyőröket és eunek alapján aztán *nem* adna nekik a befolyó büntetéspénzből jutalékot, nem történe annyi összeütközés a finánczok és a nép között. Ime a legujabb eset: Nemrég két jóra való tiszai gazdaember a házanépével elindult hajnalban a madarasi vásárra. A határban három pénzügyőr ráesett a két kocsi, mert csempészett árut sejtettek rajtuk. Hirtelen a tüzes lovak elé toppantak, a mitől az állatok megbokrosodtak s elragadták a kocsit. Erre a pénzügyőrök az első kocsi után kétszer, a második kocsi után pedig ötször lőttek, nem törődve azzal, hogy golyójuk nem olt-e ki emberi életet. Szerencsére emberben nem esett kár, de a szegény lovakat több golyó megsebesítette. A kocsiban különben *nem találtak csempészett árut.*

A szegedi tüntetés áldozata. Krausz János szegedi iparos, ki az október 6-án végbement tüntetésekor golyót kapott a testébe, okt. 27-én meghalt a városi kórházban. Nyomorban maradt özvegye és leánya siratja.

Az uzsorás fölmentett gyilkosai. Ez év tavaszán három visó-oroszi rutén földműves, névszerint Pap Pável, Bodnár Iván és Bodnár Mihály meggyilkolták Pollák Alter zsidó uzsorást, a ki őket és majdnem az egész falut földönfutóvá tette. Ezt a gyilkossági pört mult héten tárgyalta a máramaros-szigeti esküdtszék s a tárgyalás a három vádlott *fölmentésével* végződött.

A tárgyalásról érdekes részleteket kaptunk, melyeket tanulság okából ide iktatunk: A megölt Pollák a tanuk vallomása szerint szivtelen uzsorás volt. Negyven forint

kölcsonre rendszeren 100 forint kamatot szedett s akkor is pörölt, ha már adósa fizetett. Az adóslevelet tudniillik nem adta vissza a tudatlan embereknek. Ilyen módon egymásután húzta ki a földet a parasztok lába alól s a míg ő egyre gazdagodott, a nép egyre szegényebb lett. Még a saját hitsorsosai is megutálták. Ezért már nem lehetett tovább tűrni a lelketlen ember garázdálkodását s a három vádlott megfogadta, hogy *megmenti tőle a falut.* Rálestek Pollákra, mikor szekéren Visóra igyekezett s egy élesre hegyezett vasdarabbal agyonszúrták.

A tárgyaláson megkérdezte az elnök, hogy szánják-e tettüket? „Nem szánjuk, — hangzott Pap Pável felelete, — mert ennek meg kellett lenni.“

A tanuk mind azt vallották, hogy a gyilkosok mind jámbor, becsületes, istenfélő emberek. Az elnök azt is megkérdezte Paptól, vajjon nem volt-e rendes kérésük, hogy hegyes vassal szúrták agyon áldozatukat?

— Volt kérésünk, — mondta Pap Pável, — de nem akartuk beszennyezni a Pollák vérével.

Öt napi tárgyalás után mult vasárnap került sor az esküdtszék igazmondására. Az esküdt polgárok *nem bünösnek* vallották a három parasztot s így a törvényszék azonnal szabadlábra helyezte őket. Mikor a törvényszék elnöke kihirdette a teljes fölmentést, Pap Pável és két társai térdrehullva imádkozott és zokogva kérte az emberek bocsánata mellé Istennek bünbocsánatát.

A katonai büntetés enyhítése. A hadsereg rendeleti lapjában olvassuk azt az örömhirt, hogy a király a kaszárnyákban divatozó büntetéseket enyhítette. A *kikötés* és a *kurtavas* néven ismeretes kegyetlen büntetések ezentul némileg korlátozva lesznek. Az emberszeretet ugyan azt követeli, hogy egészen törölve legyenek, de egyelőre megnyugvással vesszük a mostani hirt is, mint első lépést ezen büntetések teljes eltörléséhez. A legujabb rendelet szerint béke idején és közönséges esetekben nem szabad alkalmazni a kikötést és a kurtavasat, hanem csak rendkívüli körülmények között és háboru idején. A tiszteket figyelmezteti a király, hogy e két súlyos büntetést ha olykor muszáj is igénybe venniök, hát mindig úgy alkalmazzák, hogy a katona egészsége és testi épsége azért veszedelemben ne forogjon.

Méreg a Zagyva vizében. Jászberény város polgármestere panaszt tett a földművelésügyi miniszternél, hogy a hatvani cukorgyár, a mely fölhasználja a Zagyva folyó vizét, annyira megfertőzi a folyót, hogy a halak mind kipusztulnak s ez óriási kár a zagyvamenti lakosságra. A miniszter e panasztétel folytán vizsgálatot indított, kiderítendő, hogy ki a hibás? Mondani sem kell, hogy súlyos büntetést érdemel az ily könnyelműség.

 <p>Iső magyar hangszergyár villamos erőre berendezve</p> <h2>Stowasser J.</h2> <p>Ca. és kir. udvari hangszergyáros, a os. és kir. közös és a m. kir. hon- véd hadsereg egyedüli szállítója</p> <p>BUDAPEST, II. ker., Lánczhid-utca 5. szám.</p>	<p>• Első kézből legjobban vásárol •</p> <p>Legnagyobb választék az összes hangszerekben.</p> <p>hegedűk, gordonkák, bögök, fuvalák, trombiták, czimbal- mok, saját találmányu táro- gatók 30 forint-tól fölfelé.</p> <p>Harmonikák legjobb, elpusz- títhatatlan han- gokkal, különlegesség acélhangu- zenekari harmonikákban; saját mintáink.</p>	<p>Teljes zenekar * felszerelése *</p> <p>előnyös feltételek mellett a legjutányosabb árban szállítatik.</p> <p>Képes árjegyzék a) hangszerek- ről, b) harmonikákról, ugyszin- tén harmóniumokról ingyen és bérmentve; csak megnevezendő miféle hangszerről kívántatik.</p>
--	--	--

Lemondott képviselő. A magyar-csékei kerület képviselő nélkül maradt. Mint ugyanis Nagyváradról jelentik, *Pap János*, a kerület szabadelvűpárti országgyűlési képviselője a héten lemondott mandátumáról. Új jelöltek: Mangra Vazul nagyváradi gör. kel. vikárius szabadelvűpárti és Adorján Emil nagyváradi zsidó ügyvéd, függetlenségi párti. A választás még nincs kiírva.

Egy híres szobrász halála. Meghalt Fadrusz János, a híres szobrászművész 45 éves korában. Ő készítette a pozsonyi Mária-Terézia szobrot, a kolozsvári Mátyás szobrot. Utóbbi mult év őszén képen bemutattuk olvasóinknak. Jeles művész és jó katolikus volt; megérdemli, hogy kegyelettel emlékezzünk meg róla.

Egy apáca hősiessége. Unter-Proczernitzből jelentik: Dervényi Béla báró kastélyában tartózkodott *Mária Leonarda* nővér a szürke nénikék rendjéből. Midőn szerdán a kastély melletti tó mellett sétált, segélykiáltásokat hallott s egy férfit látott a habok közt, a ki már a halállal vívódott. Oda sietett s elszántan lerántva köpenyét, a férfi felé nyújtotta, az pedig belekapaszkodva, szerencsésen megmenekült. A megmentettet szükség vette rá, hogy a hullámok közt keresse a halált, de az apáca elszántsága megmentette őt a halálból.

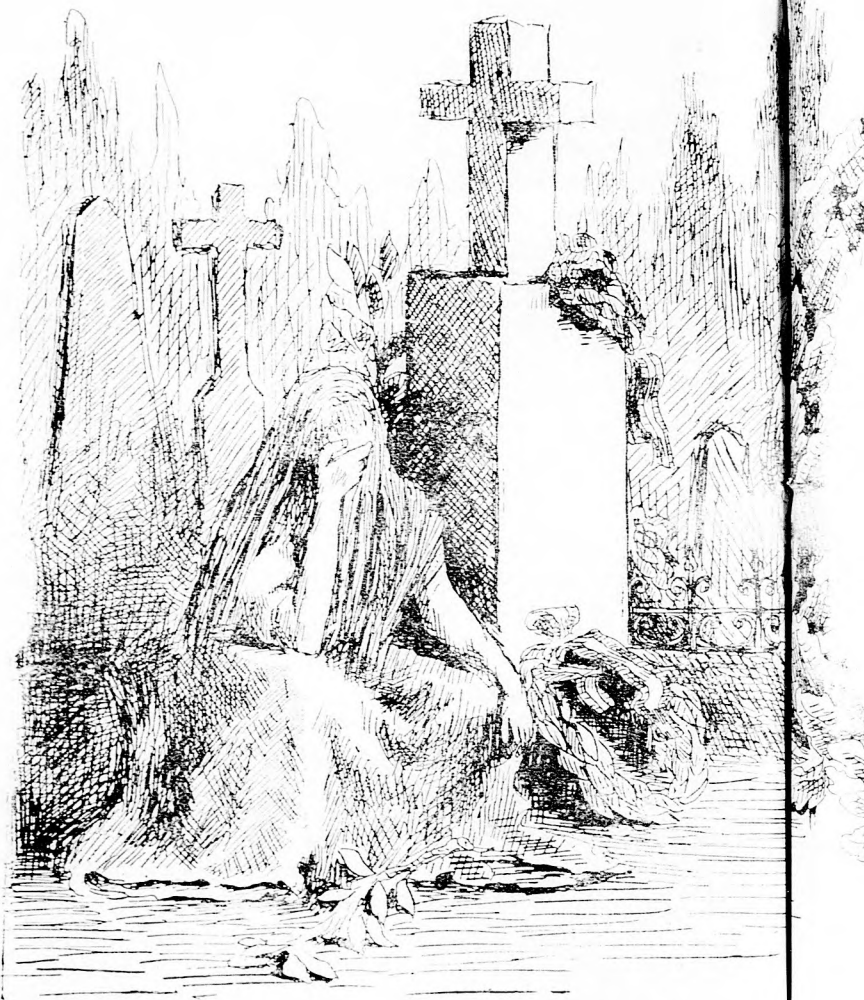
Végrehajtás az exlexben. Ne higgyük, hogy ebben a mostani „boldog” adómentes világban ölbe tett kézzel ül a végrehajtó. Biz az működik most is, ha községi adó behajtásáról van szó. Belinán (Temesmegyében) pl szinte elrendelte az elüljáróság a községi adó beszédését. Azonban a nép kijelentette, hogy exlexben még községi adót sem fizet s ellene szegült a végrehajtóknak. Az elüljáróság kérésére csendőrséget küldtek a faluba, hogy karhatalommal tegyék lehetővé a végrehajtást. Az odaváló nép ugy látszik nem olvas jó ujságot, különben tudnia kellene, hogy az exlex „kedvezménye” csak az állami adókra terjed ki.

Egy érdemes főúr kitüntetése. A király *Zselénszky Róbert* gróf orsz. képviselőnek a valóságos belső titkos tanácsosi méltóságot adományozta. A derék gróf ezt a magas kitüntetést méltán megérdemelte. Eddig is igen sok jót cselekedett gazdasági téren a kisemberek javára, ezután is sokat várhatunk tőle. A kitüntetett gróf alelnöke az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesületnek és a Magyar Gazdaszövetségnek, továbbá elnöke az aradmegyei gazdasági Egyesületnek.

Szobrot Kiss Ernőnek. Felhívást kaptunk, melyben Nagybecskerek városa arra kéri a magyar közönséget, adakozzék Kiss Ernő szoboralapja javára. Kiss Ernő tábornok, az aradi vértanúk egyike, Nagybecskerek városában élt s onnan indult hősi útjára, mely vértanúhalállal végződött. Reméljük, hogy a hazafias mozgalom sikerrel fog járni.

A király és a házaló zsidó. Keresztény emberben nincs meg az a vakmerőség, hogy királyát tiszteletlen ajánlattal zaklassa, mint azt egy pesti házaló zsidó nemrég megtette. Eifersberg Henriknek hívják ezt a handlét, a ki kérvénnyel fordul ő Felségéhez, hogy lenne szives,

kölcsönözzön neki 5000 koronát. Ő neki ugyanis egy nagyszerű eszméje van, a mely megvalósulás esetén bőven fog jövedelmezni; a kölcsönt nem akarja ingyért, hanem felajánl 40 százalékot a tiszta haszonból a királynak; ideáját azonban elővigyázatból nem árulhatja el. Ennyire jutottunk a liberalizmus és a szabadkőművesség uralma folytán, hogy egy házaló ily határtalan szemtelenségre vetemedett ő Felségével szemben. Mondani sem kell, hogy a kabinetiroda elutasította a királylyal gseftelni akaró zsidó kérését.

Szokol Győző urnak az osztálysorsjátékra vonatkozó hirdetését olvasóink b. figyelmébe ajánljuk. Az esetleges nyereményeket ő azonnal, minden levonás nélkül titoktartás mellett szokta kifizetni; tekintettel erre, azon előfizetőink, kik eddig máshol szereztek be sorsjegyeiket, jövőben ajánlatosabb lenne, ha azt fenti czégnél rendelnék meg.

„Naptáraink árusításával, vevők gyűjtésével mindenki igen könnyen tehet szert tisztességes mellékes keresetre! A munka nem szegény! Az árusítás legkevésbé!”

A ki foglalkozni kíván ezzel, forduljon közelebbi felvilágosításért egy levelezőlapon a kiadóhivatalhoz.

A kit Miksa császár bucsuztatott el.

Hányan vannak köztünk, kik egy haldoklónak láttára elvesztik fejüket és magára ha yják a szegény kinlódót, a helyett hogy valamiképp segélyére sietnének.

Még a testi segélyt csak valahogy megkapja a szegény, de már arra, hogy a lelke is sok minden irányu segedelemre szorulna, vajmi kevesen gondolnak. Az ellenkezőjének szép példáját mutatta Miksa mexikói császár. Ennek történetét doktor Heidinger, cs. és kir. tengerészeti orvos feljegyzéséből ismerjük, kinek naplójában olvasható, a mint itt következik:

„1853 augusztusában Capo-Rodoni előtt (Török-

az isteni akaratban térdeljünk le mindnyájan és imádkozzunk a Felségeshez, hogy ő könnyítse meg az utolsó óráját!”

A mint mondotta, úgy cselekedett; ő volt az első, a ki térdre borult. Imakönyvet kért, de senki sem tudott adni egyet. Ez kellemetlenül lepte meg őt, de nem szólt semmit, hanem fölkel, lement a kajütjébe és onnan hozta el mind a kettőt. „Ezt a rózsafüzért, fenséges anyámnak drága emlékét, vegye doktor ur — így szólt hozzám — és helyezze el a haldoklónak mellére, mi pedig, itt az imakönyv, most imádkozzunk!”

Nekem a beteg enyhítésével kellett foglalkoznom, de azért ráértem megfigyelni a főherceget. Olyan ájtatosan és meghatóan imádkozott, hogy én azt férfitól még sohase láttam úgy. Meg is hallgatta Isten az imáját; a matróz küzdelme rövid volt és halála csendes.

De meghallgatta imájának másik részét is Isten, azt t. i. hogy neki ne kelljen valamikor pap nélkül, szentségek nélkül a világból kimulnia! Ezt kérte ott a matróz halálos ágyán. És valóban, mikor erőszakos halálát elhatározták, Perfirio Diaz — a mexikói köztársaság elnöke, a ki őt halálra ítélte — nem rendelkezett a felől, hogy az egyház vigasztalásában része legyen. E miatt egyik-másik tulbuzgó katonatiszt nem is akarta megengedni, hogy a gyontató atya Miksához férközhessen. De barátainak mégis sikerült aztán Diaztól erre vonatkozó határozott parancsot kieszközölni. Így készülhetett el Miksa császár méltóképp az utolsó nagy utra. Tanulság e történetből nem csak Miksa lélekjelenléte, mikor haldoklóról kellett gondoskodnia, hanem még inkább az a tapasztalat, hogy Isten mily nagylelkűen megjutalmazza és viszontszolgálja azt a jótékony gondosságot, melylyel az ember egy haldoklóhoz utolsó órájában viseltetett. Tulajdonképpen ennek igazolására irtuk le ide dr. Heidinger feljegyzését.

Népek és nemzetek.

Lelkek megmentése.

Párisban most jelent meg a *külföldi misszió* mult évi működéséről szóló jelentés. Ennek a missziószerzetnek van 1236 európai és 600 délkelet-ázsiai benschülött papja, kik 32 püspökkel élükön majdnem másfél millió lelket gondoznak. A társulat papjai mult évben 34.587 felnőt poganýt kereszteltek meg. Ennyi a térítés eredménye. Az elhagyott poganý gyermekek közül 133.931 vette fel a szent keresztiséget. A katolikus egyház e legnagyobb missziótársulatának területén, Ázsiában, a véres üldözés ugyszólván soha sem szünetel. A vértanúhalál a hívők között gyakori. És mégis kitartanak a szent kereszt árnyékában lelkesen, tántoríthatatlanul.

A czár egyházi átok alatt.

Odesszából jön a feltűnést keltő hír, hogy Mkirtics érsek, az örmények főpatriárkája Tifliszben, nyilvános istentisztelet alkalmával a czárt és az orosz kormányt egyházi átokkal sujtotta azért, mert az orosz kormány, a czár beleegyezésével az örmény egyházi vagyont elkobozta, a mi kitesz körülbelül 300 millió rubelt.

Temetőben.

*Borongós őszi nap; fűtől a szél,
Hull le a fákról a sárga levél...
Mindez a mulandóságról beszél.*

*Jertek a temető hantjaihoz,
Hol béke, nyugalom egyként lakoz;
Megsebzett szívünkre ez enyhét hoz.*

*Boruljunk halottunk sirja fölé,
Ki végső nagy célját már megelé,
S bizton néz a föltámadás elé!*

*Kérjük nagyirgalmát Istenünknek:
Utolsó órákat könnyítse meg
S egymásra leljenek a hű szívek.*

Albánia partján) horgonyzott hajónk, a Minerva korvett, melynek parancsnoka Miksa főherceg, a későbbi mexikói császár volt. Ekkor történt, hogy egy matróz nehéz görcsökbe esett és halála minden perczen várható lett. Kötelességszerűleg azonnal jelentést tettem a főhercegnek, ki megparancsolta, hogy a beteg utolsó ellátásáról azonnal gondoskodni kell. Elküldöttünk tehát papért a városba, de hiába volt minden iparkodás, nem találtak ilyet embereink sem Capo-Rodoniban, sem a környéken.

Minthogy a beteg állapota perczről-perczre válságosabb lett, a nemes szívű főherceg egészen megszorodva így szólt: „Ha már képtelen vagyok e szegény embernek papot hozatni, hát megnyugodva

Merénylet a mexikói elnök ellen.

Egy *Toskanó* nevű rab megszökött a börtönéből és e hét szerdáján ötször rálőtt *Porfirio Diazra*, a köztársaság elnökére Mexikóban, de nem találta. Porfirio Diaz az a férfit, ki Miksa császárt, a mi királyunk testvéröccsét, 1867-ben agyonlövötte.

Az új pápai államtitkár.

Szentatyánk már kiválasztotta magának azt a férfit, ki a nagy feladattal járó pápai államtitkári hivatalt fogja betölteni. *Merry del Val* a neve; 38 éves, nagyműveltségű pap. Hazája Spanyolország, ott is lett pappá s ő nevelte fel XIII. Alfonz spanyol királyt. Nagy összeköttetései vannak az angol és bécsi udvarnál és benső barátság fűzi Ferencz Ferdinánd főherceghez.

Az új államtitkár kinevezése jövő hónapra marad és pedig azért, mert még nem bíboros. De november 9-én el fogja nyerni a bíborosi kalapot és azonnal a kinevezését az államtitkári székre.

Választójog Olaszthonban.

Sehol sincs oly nagy politikai romlottóság, mint Olaszországban. Ezért az olaszok méltán követelik a választói jog kiterjesztését, tudva azt, hogy ezáltal csökkenni fog a vesztegetés.

Olaszországban a választói jog körülbelül olyan, vagy valamivel még enyhébb föltételekhez van kötve, mint Magyarországon. Megvan ott is az adócenzus, de minden olasz, a ki lakásáért legalább 120 korona bért fizet, már választó, a mi Magyarországon még csak nagyon sok idő múlva fog bekövetkezni. A korlátozó megszorítások miatt különösen Dél-Olaszországban számos választó-kerület van, a hol a választók száma nem rug többre ezernél vagy ezeröttszázánál. Az ilyen kerületekben a vesztegetés, a választás meghamisítása nagyon könnyű dolog. Rudini márkinak például mindig biztos a kerülete, mert Sziciliában a notói kerület 2264 választója közül 1321 a Rudini család szolgája vagy bérlője.

Hogy mennyire meg lehet mételyezni a választókerületeket, mutatja Carovigno herceg esete, kit három év alatt 9-szer választottak meg s mind a kilencszer vesztegetés miatt megsemmisítették mandátumát. A tizedik választáson is végre csak úgy bukott meg, hogy a kormány jelöltje még többet költött, mint ő. Ez a multság Carovignónak több mint egy milliójába került s a pietrasantai választópolgárok három év alatt mind jó módba jutottak, mert mindanyiszor nemcsak Carovigno, hanem az ellenjelöltje is sokat költött a választásra.

Az olaszok úgy okoskodnak, hogy ha egy-egy választókerületben nem ezer vagy kétezer, hanem harmincz vagy negyvenezer választó volna, akkor nem történhetnék meg az, hogy valami pénzeszsák egyszerűen megvásárolja a szavazatokat, vagy hogy egy rablósövetség megrémítse a választók nagy részét, nehogy meggyőződésük szerint merjenek szavazni, választani. Tervezetik az olaszok azt is, hogy egy-egy tartomány csak egy választókerület legyen, mely azonban nem egy, hanem nyolcz vagy tíz képviselőt választana; ebben az esetben mindenki nyolcz vagy tíz jelöltre szavazna, és így könnyen lehetne biztosítani a kisebbségi pártok alkotmányos képviselőit is. Mindez azonban egyelőre még Olaszországban is csak tervezetés.

JÓ KÖNYVEK.

Jézus Krisztus, isteni Megváltónk élete. Ily című könyvének második kiadására szólítja fel a közönséget a tudós szerző: dr. *Balits Antal* győregyház-megyei apátkanonok. A könyv a négy evangéliumot egygyé olvasztva, teljes szövegeben adja Üdvöztőnk életének tiszta, világos képét. Az összes események történeti sorrendben jelennek meg előttünk és pedig nagyobb világosság kedvéért különféle időszakokra osztva. A nagyhét eseményei napok szerint is fel vannak tüntetve. Ezen felül a szent szöveget számos magyarázó jegyzet kíséri.

A hazai keresztény közönség az első kiadást szétkapkodta. A második kiadásban a magyarázatok vastagabb betűkkel lesznek nyomva s a könyv elejét az Üdvöztő kepe fogja díszíteni. A szerző felkéri paptársait, hogy művet a hívek körében ajánlani sziveskedjenek. Mi is melegen ajánljuk olvasóinknak a hasznos és szép könyvet, mely decemberben fog megjelenni. Ára füzve 2 kor., kötve 3 kor. A megrendelést Balits kanonok urhoz Győrbe kell intézni.

Kedvderítő.

Adomák Deák Ferenczről. Deák Ferencz híres adomázó volt. Adomái közül némelyik többet fejez ki, mint száz hosszú beszéd, s ha összegyűjtenék, kikerülne azokból egy vaskos kötet. Egyszer-másszor azonban olyant is közöltek tőle a lapok, mely nem az ő földjén termett. Ha ilyes véletlenül az öreg ur kezébe jutott, nevetve szokta mondani: „Ehhez is annyi a közöm, mint a budai keserűvizhez. Nevemet viseli, de nem tulajdonom.”

A 65-iki országgyűlés elején valami alkalomból a képviselőket egyenként hívták föl, s azok kilépvé, az elnöki szék elé járultak. — Kuba — olvassa a jegyző. — Boldog Isten — mondja Deák — ha a Kuba ilyen piczi volt, mekkora lesz akkor Kubicza! — Az volt aztán a neveltség, hogy Kubicza igen magas, szálás ember volt.

1869. december vége felé egy Vogt nevű tudós az emberek és majmok közt való rokonságról szóló felolvasásai foglalkoztatták a főváros művelt köreit.

Deák hallja, hogy az egyik miniszter nem szereti Vogtot, mert pénzért tart felolvasásokat.

— Nem azért haragszol te ő rá! mondja a miniszternek Deák. — Nem azért? hát miért haragudnám másért? — Hát csak azért — szól az öreg ur, — mert elárulta családi titkaidat.

Az ülés végén a Ház ruhatárában a szolgáló tévedésből Lónyay volt miniszter felső kabátját adta Deáknak. Az öreg ur csak nézi, nézi a felöltőt, éppen olyan, mint az övé, felpróbálja, éppen jó. De majd leveti, észreveszi a tévedést, visszaadja a kabátot: „Hasonlít az én kabátomhoz, de még sem az. *Igen nagy a zsebe.*”

Deák gyűlölte a mindenáron való magyarkodást. Egyszer egy barátja, Tahy Kálmán dicsekedve mutatta be neki fiait:

— A két fiar. Magyar neveket adtam nekik: Elemér, Tihámér.

— Jól van — szól Deák. — A harmadikat meg majd kereszteltesd Kolompérnak.

Kérünk czimeket, a hová mutaványszámot érdemes küldeni.

e. Ily című
l a közönsé-
győregyház-
evangéliumot
Üdvözítőnk
események
ink és pedig
időszakokra
erint is fel
reget számos

első kiadást
magyarozatok
könyv elejét
erző felkéri
ajánlani szí-
asóinknak a
ben fog meg-
A megren-
l intézni.

erencz hires
et fejez ki,
ék, kikerülne
szor azonban
az ő földjén
ezébe jutott,
közöm, mint
tulajdonom."

alkalomból a
kilépve, az
a a jegyző.
Kuba ilyen
Az volt aztán
s ember volt.

evű tudósnak
ról szóló fel-
öreit.
nem szereti

ja a miniszter-
dnám másért?
mert elárulta

zolgá tévedés-
lta Deáknak.
olyan, mint
ti, észreveszi
az én kabá-

magyarkodást.
edve mutatta

dtam nekik:

adikat meg

nyszámot

Két árverés.

A falu piacán megperdtült a dob és a kíváncsiak gyorsan össze-
szaladtak. Néhány perc múlva fölhangzik a kisbíró érczes hangja.

— Közhírre tétetik, miszerint a következő csütörtökön a tör-
vénybírósg a helységben lakó Kapás Péternek és minden hozzátar-
tozójának összes ingó és ingatlan vagyonát szabály szerint a leg-
többet ígérőnek elárverezzi.

Kisbíró uram még egyszer megütötte a dobot, aztán komoly
méltósággal tovább lépdelt. Néhány semmiházi gyerkőcz hazaszaladt
az újságot elhíresztelni; a piactér ablakából kikandikáló kíváncsi
fejek visszahúzódottak; a hallgatóság pedig lassan szétoszlott, erősen
tárgyalva a nagyjelentőségű esetet.

— Ki gondolta volna! mondogatták az emberek. A legnagyobb
udvarház így tönkre megy! De Kapás Péter uram könnyen kezdte,
mert a felesége is szép pénzt hozott a házhoz . . . Istenem! mit ér
az, ha nincs rajta áldás!

*

Az árverés napja elérkezett. A törvénybírósg kijött a város-
ból. Kíváncsiak és vevők egyaránt nagy számmal gyülekeztek. Az
árverést vezető hivatalnok és jegyzője elfoglalták helyeiket.

Megkezdődtek az alkudozások. Néhány perc múlva azonban a
bíró szünetet tartott és néhány embert megkért a jelenlévők közül,
vinnék az asztal az udvar másik oldalán álló duslombu fa alá. A
nap melege erősen tüzött és a jelenlévőknek is kellemesebb lehetett
a fa árnyékában, mint az ellenkező, napos oldalon.

Míg mindannyian a fához mentek, a hivatalnok észrevette, hogy
több falusi lakos egy csoportban valami fölött erősen vitatkozik.
Kérdésködéssére egy idősebb ember a következő dolgot mesélte el:

„Uram, most tizenöt esztendeje, hogy épen ez alatt a fa alatt,
a hol most állunk, szintén volt egy árverés. Péter árvereztette —
éppen így, a mint most őt árvereztetik — a saját anyja vagyonát.
Az özvegyen maradt nő ugyanis még egyszer férjhez ment, és ez-
után a gazdaság nemhogy gyarapodott volna, hanem ellenkezőleg
tönkre ment. Mikor aztán a gonosz fiu elárvereztette anyja minden
— már sokkal tartozott, a gonosz fiu elárvereztette anyja minden
vagyonát a legutolsó ágyig és mindeut magához harácsolta. A földön-
futó anyát a bánat csakhamar sirba vitte s Péternek eleinte
ugy látszott, kedvez a szerencse, mert egy dugszagdag leányt kapott
feleségül. De az Isten igazságos. Lám, fordult a kocka és ma Kapás
Péter uram van ott, a hol ezelőtt tizenöt esztendővel anyja volt. Bizony
nem csak könnyelmű és iszákos természetű, de az Isten büntetése
is okozta, hogy ma vagyonát árverezik.“

sápadtan és betegesen vonszolták rosszul táplált sovány tagjaikat;
mert az élelem rendkívül drága volt, s a pénznek értéke rendkívül
alásüllyedt. A szegények gyökéren rágódtak, s egy-egy jobb falat láttára
szinte fogaikat vicsorították egymásra — bocsánat a vaskos hason-
latért — mint a régi közmondás tartja:

Az éhes kutya is, ha a csontot rágja,

Fogát vicsorítja szeretett társára.

S ebben a szomorú korszakban sokan voltak, kiket a nyomoru-
ság és kétségbeesés arra vetemített, hogy emberhussal táplálkozzanak.

Az utakon és az erdőkben az erősebb megtámadta a gyöngéb-
bet, megölte és fölfalta őt. A gyermekeket félreeső helyre csábitották,
hol aztán lemészárolták őt és megették.

Az éhínséggel küzdő gyermek megölte apját, anyját; az anyák
— óh mivé llettel szent edesanyjai szeretet! — megemésztették
tulajdon gyermekeiket . . .

S mintha az emberhus élvezése teljesen szabadalmazott lett
volna, egy ember a tournusi vásáron emberhust árult.

Mikor vallatták, nem is tagadta embertelen tettét, melyért
halállal kellett bünhődnie. Eltemetett holttestét azonban ugyanazon
éjjel kiásták és megették. Ezek is máglyára kerültek.

Mácon erdejében, közel a szent János templomhoz valaki
kunyhót épített, melyből mint a pók a leshelyéről, rávetette magát
az arra járó utasokra és zarándokokra. Egy utas és neje, beesteled-
vén az idő, betértek a kunyhóba, hogy magukat az ut fáradalmaiból
kipihenjék. Eszrevették azonban, mikor lefeküdtek, hogy emberei
csontok és levágott fejek hevernek a földön. Rögton menekülni
akartak, de a gyilkos megtámadta őket, s csak nagynehézen sikerült
életüket megmenteniök. Most bementek Mácon városába, s elmond-
ták a dolgot az elüljáróságnak, mire ez katonaságot küldött a hely
színére, s kitünt, hogy a véres kunyhóban 48 ember lelte már
halálát. Legalább ennyi koponyát kötözték és elevenen megégették.
városba vitték, hol egy karóhoz kötözték és ellevenen megégették.

Később a XIV. században még borzalmasabb dolog történt. Egy
borbélymester és egy pástétomsütő összejártszva, minden kuncsaftot,
ki a borbélyműhelyben magánosan megjelent, súlyestőre ültették,
s a boldogtalan lezuhan a pinczébe, melyben éles kések voltak
felállítva a lezuhanó szerencsétlenek fogadására. A borbély egy ízben
valami szegény jogászt csalt be üzletébe — a jogászok akkor sem
lehetett bankárok — hogy ingyen fogja őt megborotválni. A jogász
sejtett valamit. Azért, mikor a borbély őt a súlyestő felé tuszkolta,
a fiatal ember hirtelen megragadta a fodrást, s a gazember ekként
maga lett az áldozat. A pástétomsütő pedig egyszer czinkostársát
apritotta föl pástétomába.

A jogász az esetet följelentvén, a gaz pástétomsütőt elfogták,
a házat lerombolták és helyébe diszes kápolnát építettek.

Deák Antal.

Vitatkozás nem bizonyítotték.

Az érzéki világ egyik nagy hive halálos ágyon fektült. Felesége, egy igen vallásos nő, mellette ült és buzgó lelkekkel kérte az Istent, rendelje úgy, hogy férje még halála előtt elnyerje a megigazulás nagy kegyét. Eközben megszólalt a villamos csengő és a nő kislített, hogy megnézze, ki jött. Férjének egy barátja volt, szintén az érzéki világ hive, de mégis vallásosabb, mint az. A szegény nő könnyező szemekkel fogadta és a következő szavakat mondta neki:

— Sok tájdalom ért már, doktor ur, de ki tudja, mennyi fog még a jövőben érní?

— Miért gondolja, asszonyom? Kérdé nagy részvéttel a látogató. — Hogy miért? Mert szegény férjem meghal a nélkül, hogy a vallásban hímne. Nem enged imádkoznom, nem engedí, hogy papot hívassak, egyszóval meghal hitetlen módon. En azt hiszem, hogy önnek, mint a ki barátja, irányítója volt, kellene hatnia most rá, hogy megtérjen.

— Igaza van, asszonyom, felelte a vendég, ő barátom és én nem akarom, hogy elkarhozva távozzék a világból.

Belépett a betegszobába és leült a szenvedő barát ágya mellé és hogyféle felől kérdezősködött.

— Nagyon rosszul érzem magamat, hangzott a lassu felelet.

— Nagyon is észrevehető, kedves barátom, hogy óriási fájdalom mind lehetnek. De van neked sokkal nagyobb bajod is, a melyről nincs tudomásod.

— Mit akarsz ezzel mondani?

— Azt, hogy jó volna rendbehoznod ügyeidet.

— Az már megtörtént; minden rendben van; családum jövő-jérő gondoskodtam.

— Nagyon jól tudom, kedvesem, de nem csupán erről van szó. A lelked mindennél előbbre való s így neked okvetlenül szükséges lesz meggyónnod.

— Tréfálsz Károly! Nem százszor megmondtuk már, hogy elvetjük a vallást és annak minden haszontalan szertartását?

— Valóban sokszor mondtuk, hogy a vallás semmit sem ér, de vajon meggyőződöttünk-e erről? És tudod te biztosan, hogy halálad után nem fogja töled senki számon kérni földi tetteidet? Azert tanácsolom neked, vizsgálj meg lelkiismeretedet!

A férj, neje minden kísérletét visszautasította. De most, hogy látta elvbarátját is, a mint őt a vallás igazsága felől meggyőzni akarja, hosszas gondolkodás után így szólt:

— Igazad van, Károly. Gyakran mondogatták nekem, hogy a vallásosság semmiképen sem árt, hanem csak haszontalan. Hát ha csak ugyan van örök élet. És ha van, miért legyek én olyan okatlan, hogy abból magamat kizárjam? Hivjatok kérték papot . . .

Igy is történt. A haladókó megtért, meggyónt, áldozott, fölvetve az utolsó kenetet s ez után kimondhatatlan nyugodtság szállt lelkébe s látható megkönnyebbüléssel várta a halált. Barátjának még csak ennyit mondott:

— Károly, most látom, hogy a vallás nem pusztá szertartás, hanem valóságos, igazi bölcsesség!

Fordította: Károlyi Gyula.

Emberhus.

Szinte borsódzik a hátam, mikor e szót kiírom, hanem borzalom ide, borzalom oda — a valóság mégis az marad, hogy az ember fölfalja embertársát, holott ugyanezt az okatlan állat a maga fajtájával nem teszi.

A vad emberekről tudjuk, hogy készségesen fölfalják egymást, a nélkül, hogy ebből valami nagy dolgot csinálnának. Különösen kedvelik pedig az európai ember húst, mert annak megvan a savabors, míg a vadhus — emberi vadat értek — fölfötmód sötalan, mi egyedül a táplálkozásban leli magyarázatát.

A vadaknak emberhúsevésre való vetemedése, ha lelki műveltségüket tekintetbe vesszük, nem eíthet bennünket csodálatba. De borzalommal vegyes csodálat fog el bennünket, ha oly dolgokról olvasunk, hol a nyomorúság és éhínség kényszerítette az embereket arra, hogy egymást fölkonzolvák és fölfalják.

Josephus Flavius, híres történelíró följegyzí, hogy mikor Titus husvét idején körülzárta Jeruzsálemet, a zsidók rövid idő alatt borzasztó éhhalállal küzdöttek. Ekkor fordult elő a világtörténelemben talán legelső alkalommal, hogy a zsidó anyák, az éhség miatti kétségbeesésükben, természetükből kivetkőzve saját gyermekeiket falták föl.

Még gondolhatnak is borzasztó, pedig valósággal megtörtént!

Mint a történelem följegyzé, nagyon szomorú korszak volt az a 73 esztendő, mely 987-től 1060-ig tartott. Az emberek kétségbeesve, kezeiket tördelve jajveszékelték:

— Mi lesz velünk! Mi lesz velünk!

Mert ez alatt a 73 esztendő alatt 48 inséges esztendő volt, s az emberek közé valósággal visszatért a régi barbarizmus.

A vadak elhagyták erdőiket, s az embereknél harciba kellett velük szállani, hogy a bestiak ellen életüket megvédelmezzék.

De maguk az emberek is harczban álltak egymással, s fenevadak módjára ki akarták pusztítani egymást.

A földek parlagon heverték.

Három éven át folytonos esőzés volt. Az emberek nem vetettek és nem arattak. A föld nem termelt, s az emberek bizodal-mukat veszítve, odahagyták parlagon heverő szántóföldjeiket.

S nemcsak a szegények érezték az éhínséget. A gazdagok is

Nyilttér.

(E rovatban közlöttékért felelősséget nem vállal a szerk.)

Vérgyógyítás (Hemopatia)

Ezen új eredeti gyógymód rendkívüli jó sikerrel lesz alkalmazva **köszvény, aszthma, sziv. vese, gyomor, bél- és hólyagbántalmaknál, súlyos idegvér és bőrbajoknál.** Biztos védelem szélhűdés és elmezavar ellen. 15 év óta ki lett próbáltatva és most évente száz meg száz teljes gyógyulással számol be.

E gyógymód megalapítójának és egyedüli képviselőjének

Dr. Kovács J. egyetemi orvosnak (Hemopatia) rendelő intézete van
Budapest, V., Váci-körút 18. sz.

Rendelés naponta 9—1. és 3—6-ig. Díjazott levélre válaszol. Betegeket intézeten kívül is kezel. Nehéz betegeknek biztos gyógymódja.

Közgazdaság.

Kitüntetett kisgazdák. Esztergom megye központi mezőgazdasági bizottsága az újabb szőlőművelésre akarja buzdítani a kisgazdákat s ezért az év elején jutalomdíjakat tűzött ki a legjobb szőlővel bíró gazdák részére. A szőlészeti és borászati felügyelő döntő szava alapján most osztották ki ezeket a jutalmakat. Németh Imre köhidgyarmati, Pál János bátorkeszi és Kinizsi Pál ebedi kisszőlősgazda nyerte el a díjakat.

A háziipar lesz a kisgazdáknak a legerősebb támasza a tél idejére, föltéve, ha az állam és a társadalom nem késik ezt föllendíteni. A földmivelők minisztere a háziipar érdekében sokat tesz, de hát mindent tőle várjunk? Ő csak jó példával jár elől, a mit másoknak követni kell. Így a megyei ipar- és kereskedelmi kamaráknak, továbbá a gazdasági egyesületeknek. A feladat annál könnyebb, mivel-hogy Darányi miniszter a nevezett testületeket anyagi segélylyel látja el, hogy a háziipar minél jobban fejleszthető legyen. Szeretnők, ha a küszöbön álló télen már tapasztalni lehetne a háziipar terjedését a nép között. — Ujabban e célra 10—10 ezer koronát kapott Darányitól a debreczeni iparkamara és az aradmegyei gazdasági egyesület. Ebből a pénzből támogatást — előleget — kapnak azok a környékbeli mezőgazdasági háziiparosok, kik a télen készítenő tárgyaikat nem tudják mindjárt készpénzen eladni s az eladást a kamarára, illetve gazdasági egyesületre bízzák. Így reméli a miniszter a kisembereknek legalább egy részét a télire fölsegíteni.

Fölvétel egy vinczellér iskolába. A *tarzali* vinczellér iskolába való fölvételért jelentkezhetnek (írásban) mindazok, a kik katonakötelezettségüknek már eleget tettek (vagy az alól fölmentettek), magyar honpolgárok, magyarul írni és olvasni jól tudnak. A tanfolyam egy évig tart: január 1-étől december 31-éig. A tanulók ellátásáért egész évre 288 koronát kell fizetni, mely összeg félévenkinti 144 koronás

részletekben előre fizetendő. Teljesen szegénysorsú és jó magaviseletű emberek csak a felét fizetik a díjnak, vagy az egészet is elengedik nekik, de azért a kedvezményért külön kell folyamodni a földművelésügyi miniszterhez.

Borkivitelünk. A hivatalos statisztikai kimutatás most jelent meg augusztus hónap borkivitelünkről. E szerint ebben a hónapban a kivitel 38.219 métermázsa volt, míg tavaly csak 25.989 métermázsa, tehát az idei többlet 12.230 métermázsa. Az év első nyolcz hónapjában a kivitel 482.991 métermázsa volt, 137.876 métermázsaival több, mint az előző év nyolcz első hónapjában. Ennek a mennyiségnek legnagyobb részét Fiuméből szállították. Még pedig szállítottak Fiuméből Ausztriába 451.042 métermázst, Trieszt szabad kikötőbe 221 métermázst, Hollandiába 173 métermázst, Belgiumba 142 métermázst.

Gyógyfü-telep. A fehéregyházi sikon Darányi miniszter új községet telepített, melynek Fehéregyháza a neve. Kiválóan alkalmas lévén a talaj a komlótermésre, minden telepesnek a telkén kis komlókertet is rendeztek be. Sőt a miniszter rendelkezésére már a folyó gazdasági év során gyógyfü-kísérleti telepet rendeztek be két katasztrális holdon. Levendulát, zsályát, ezerjő füvet, cikóriát vetettek el a kísérleti telepen és ennek oly sikerült aratása volt, hogy a jövőben is ajánlani fogják a telepeseknek a gyógyfü termelését s példaadásul az állami kísérleti telepet egy-két évig, míg a nép a gyógyfü-termelés csinja-binját megtanulja, fönntartják a gyógyfü-kísérleti telepet.

Budapesti legolcsóbb gabonaárak.

Buza: Tiszavidéki új 7.50 fejérmegyei u. 7.50 pestmegyevidéki új 7.40 bánági 7.45 tácskai új 7.55 A múlt hét óta az árak emelkedtek.
Árpa: 5.40 kor. **Rozs:** 6.10 kor. **Zab:** 5.45 kor.
Tengeri: belföldi: 6.05 kor. Az árak szilárdabbak.

Szerkesztői üzenetek.

G. M. Bartos. A pénzt is, a képet is tessék csak a Magyar Néplapnak czimezni. Üdv. **V. E. Szenes.** Olyan könyv magyar nyelven nincs. Régi előfizető. Épp a minapi számban volt czikk a korcsmai hitelről, mely az ön kérdésére is megfelel. **S. Mihályi.** Ne legyen ön elfogult; az igaz is hétszer botlik napjában. Egy árva sirhalom. Későn jutott ide. **Horváth József.** Várjuk az ígéretet. **E. P. Szikora.** Sorsjegyet 200 koronával huzták ki; a régiokról később. **Sz. K. Bulka.** Nagyon jól cselekedett. Nem is lesz semmi baj. **F. F. Biharszéplak.** Hogyne volna kapható, hiszen máig is hirdetik. Tessék vele megpróbálkozni. Nekünk még eddig nem kellett igénybe venni, tehát nem ítéltünk róla. **B. M. Pusina.** Jövő héten válaszolunk. **Ftdő. H. J. Szépfalu.** Áttettük Szombathelyre. Onnan méltóztatik választ kapni. **B. A. Nyirbakta.** Sok olyan könyv van. Nincs helyünk mind felsorolni. Egyet ajánlunk: **Bornemissza Zoltán,** Gazdasági állatgyógyászat. Kapható 4 koronáért minden hazai könyvesboltban.

A ki birtokára jelzálog-kölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a **Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez Budapest, V., Géza-utca 2 (saját ház).** Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főzélja azonban, hogy a **közép- és kisbirtokoson** segítsen. Ezért kölcsönöket már 300 koronától kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden kölcsön körülü teendőit ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig 20, 30, 40 vagy 50 évi törlesztésre engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben bármikor minden díj nélkül visszafizetheti. Az intézet jelenleg 4½%-os és 4¼%-os záloglevél-kölcsönöket ad s a 4¼%-os kölcsönök egyik módjára minden levonás nélkül készpénzben fizettetnek ki. A kinek kölcsönre van szüksége, forduljon bizalommal az intézethez, mely egyszerű levélre bárkinek szívesen ad fölvilágosítást.

Magy. kir. szab.
osztályosorsjáték

T. Cz.

Minden ember arra törekszik, hogy családjának a boldog és nyugodt megélhetést biztosítsa és azért folyton arra gondol, hogy vagyont szerezzen. Ezt ma már sokkal nehezebb elérni, mint az elmúlt régi jó időkben, a mikor még szorgalmas munkával annyit lehetett keresni, hogy abból valamit félre is tehetünk, mert most minden kereseti forrás annyit eredményez, a mennyiből éppen csak hogy megélni lehet. — A m. kir. szab. osztályosorsjáték intézménye van hivatva arra, hogy ezen a bajon segítsen, mert igen előnyösen van beosztva és az összes sorsjegyek fele biztosan nyer. — Erről már nagyon sokan meggyőződtek és számosan vannak, a kik meggazdagodásukat annak köszönhetik, mert igen csekély pénzközközzel rendkívül kedvező nyerési esély áll szemben. Ez az egyedüli biztos mód, a melynél tönkremenni nem lehet, de meggazdagodni igen. — A XIII-ik sorsjáték 110,000 sorsjegy lett kibocsátva, melyek közül a fele, tehát 55,000 nyereménnyel lesz kihuzva és öt hónap alatt 14.450,000 koronát osztanak ki a nyerők között. — A legnagyobb nyeremény EGY MILLIÓ KORONA, részletesen van meg 600.000, 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 10.000 stb. — Az I. osztályú sorsjegyek árai a következők: egy egész sorsjegy 12 kor., egy fél 6 kor., egy negyed 3 kor., egy nyolczad 1-50 kor. — Az első osztály huzása már 1903. november 19 és 20-án lesz és mivel a megrendelések napról-napra tömegesen érkeznek, kérem Önt, hogy sorsjegyét postafordultával rendelje meg és legjobb, ha a pénzt postautalvánnyal küldi, de megrendelheti utánvét mellett is. — Remélem, hogy már legközelebb alkalmam lesz Önnek egy nagyobb nyereményt kiízetni. — Huzás után küldöm a hivatalos huzási jegyzéket.

Legfőbb elveim:
Pontosság és előzékenység, felebaráti szeretet és titoktartás.

Szokol Győző
elárusító
Budapest, VII., Garai-u. 7.

† Soványság. †

Szép telt testformát nyerhet D. Steiner Ferencz és Társa Berlin, keleti erópora által. — Kiténtetve aranyéremmel Páris 1900. Egészségügyi kiállításon és Hamburg 1901. Jótállunk arról, hogy 6-8 hét alatt 30 fontot gyarapodik. Orvosi rendelés. Szigoruan becsületes — nem csalás. Számtalan köszönőlevél. Egy doboz ára használati utasítással 2 korona 50 fillér utalványozva vagy utánvételezve kapható.

Török József gyógyszerteráiban
Budapest (55) VI., Király-utca 12.

PAZMANEUM

NYOMDA ES
IRODALMI VÁLLALAT
BUDAPESTEN,
VII., Mária-utca 11.

A legnagyobb gondtal és izléssel készít minden e szakmába vágó munkákat.

Legkedveltebb és legolcsóbb naptárak a
Pázmáneum Naptárjai

az 1904-ik szökő évre

néhány nap múlva készen vannak.

Magyar nyelven:

1. Pádúai Szt. Antal Nagy Képes Naptára 80 fillér
2. Szent István képes népnaptár. 60 "
3. Szent József képes naptára 60 "
4. Lourdesi Szűz Mária naptára 60 "
5. Pádúai Szent Antal kis képes naptára 40 "
6. Gazdálkodók szaknaptára 60 "
7. Gazdasszonyok szaknaptára 1 kor.
8. 48-as Naptára a magyar népnek . . 40 fillér
9. A Nagy Világ képes naptára 60 "
10. Krónikás kalendárium 40 "

Német nyelven:

11. Christlicher Antonius Kalender . . . 60 fillér
12. Allewelt Bilderkalender 60 "

Tót nyelven:

13. Velky Kalendár Sv. Antona Pad. . . 60 fillér
14. Krest'anský Kalendár 40 "
15. Velkosvetský Obrazkový Kalendár. . 60 "

Gyűjtőívet már küldtünk olvasóinknak.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatalában
Budapest, VIII., Mária-utca 11.

Ne aggódjon,

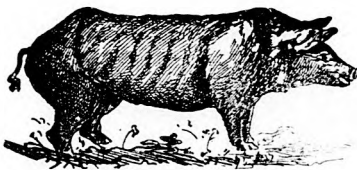
ha bármint betegség győtri is, rendelje meg a Pádúai Szt. Antal Balzsamot. Bámulatos az az eredmény, melyet a Pádúai Szt. Antal balzsam gyógyító hatásával elért, már egy üveg alkalmazása után is! Felöltöknél és gyermekekénél egyaránt használható, főképp a következő bajoknál:
Mindennemű gyomorhajánál, étvágytalanságnál, főfájásnál, ha az idegességtől is származik, lélegzésnél, hasbántalmaknál, székrekedésnél, vesé- és májbetegségeknél, izom és csász bántalmaknál, továbbá közvérszűnyél, úgy bevéve mint bedörzsaóve utóérhetetles hatása van.

Kapható a feltalálónál:
Hübner László gyógyszerésznél
továbbá Török József gyógyszerteráiban
Budapest, Király-utca 12.

Csak akkor valódi, ha a feltaláló nevével és pecsétjével van ellátva és a kőkorában van. Ara 1 korona 20 fillér, használati utasítás mellékelve van minden korszhoz.

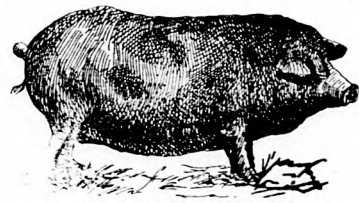
Szíves figyelmébe ajánljuk az igen tisztelt közönségnek a somogyiszilli Szent István gyógyszerter kiténő hatású készítményeit, és pedig:

sértésvész elleni óv- és hizlalóport,

Disznöpor használata előtt.

mely rendszeres adagolás mellett nemcsak megakadályozza a sertések különböző betegségeinek fellépését, nagy mértékben fokozza az étvágyat s ennek révén a hizlalást meglegő mértékben elősegíti; hanem kellő időben alkalmazva az ugynevezett sertésvészt is sikeresen gyógyítja. 1 kilogramm ára 1 korona 90 fillér. Ha egész községek észére történik megrendelés, ennek arányában 20-30 százalékos engedmény nyújtatik.

Disznöpor használata után.

RŐSZÉNY-BALZSAMOT izom, csász és mindennemű csontfájdalmak ellen. Ara egy nagyobb üvegnek 2 kor. 50 fillér, kisebb 1 kor. 50 fillér. — **LYSOL-SALICYLT** viszkettség és mindennemű bőrbajok ellen. Ara egy tégelynek 3 korona. — **HAJERŐSÍKOT** hajhullás ellen. Ara egy üvegnek 3 kor. 50 fillér és 2 kor. 50 fillér. — Ezen szerek kiténő hatásáról számtalan elismerő és hála nyilatkozat tanuskodik.

10 kiló megrendelésénél 1 kiló ingyen s az egész küldemény bérmentve!
Megrendelések **Szent István gyógyszerter R. A. Somogy-Szill** küldendők.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték (XIII. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főárusítóknak árusítás végett kiadattak. — A Magy. Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magyar Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenharmadik Sorsjáték. 110,000 sorsjegy 55,000 nyeresemény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1903. nov. 19. és 20.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1903. decz. 16. és 17.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1904. jan. 12., 13. és 14.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1904. március 23-tól április 20-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben	
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	Korona	
1 á	20000	1 á	25000	1 á	30000	1.000,000 (Egy millió)	
1 á	10000	1 á	10000	1 á	20000	1 Jutal. Kor.	600000
1 á	5000	1 á	5000	1 á	15000	1 nyer. á	400000
3 á 2000	6000	3 á 3000	9000	3 á 10000	30000	1 " á	200000
5 á 1000	5000	5 á 2000	10000	5 á 5000	25000	1 " á	100000
8 á 500	4000	8 á 1000	8000	8 á 2000	16000	1 " á	80000
30 á 300	9000	20 á 500	10000	10 á 1000	10000	1 " á	60000
100 á 100	10000	110 á 300	33000	120 á 500	60000	1 " á	50000
3350 á 40	134000	4350 á 80	348000	4850 á 130	630500	1 " á	40000
3500 nyer. Kor.	263000	4500 nyer. Kor.	528000	5000 nyer. Kor.	916500	2 " á	30000
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1904. február 9., 10. és 11.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1904. március 3. és 4.					
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona				
1 á	90000	1 á	100000				
1 á	30000	1 á	30000				
1 á	20000	1 á	20000				
1 á	15000	1 á	15000				
3 á	10000	3 á	10000				
5 á	5000	5 á	5000				
8 á	2000	8 á	2000				
10 á	1000	10 á	1000				
120 á	500	120 á	500				
4850 á	170	3850 á	200				
5000 nyer.	Kor. 1.120.500	4000 nyer.	Kor. 1.076.000				

Az I. osztály huzása 1903. november hó 19. és 20-án tartatik meg. A huzások a Magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közigazgató jelenlétében, nyilvánosan történnek a Huzási teremben (IV. Eskü-ter, bejárat a Duna-utca felől. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték valamennyi árusítóinál kaphatók.
Budapest, 1903. évi október hó 25-én.

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.
Lónyay. Hazav.

Beteg állatok szánalomra méltók!

„ANTEGRIN” háziállatok óv- és gyógypora, disznóknak, lónak, szarvasmarhának, juhoknak, tollasoknak, használati utasítás szerint (3—4-szer naponta 2—3 evőkanállal, kor és nagyság szerint) adatik azonnal, a mint rendetlenül esznek és székeletjük megszűnik. A „Antegrin” disznók étvágytalansága, lesóványosdása, rossz emésztése és székrekedése, giliszták ellen kitűnően hat, lovak étvágyhiánya, keh és ebből eredő nehéz légzés ellen, tületetésnél és vértisztítól; tehének véres vagy rossz, valamint kevés tejelése, puffadtsága ellen; tollasok hullása ellen. Altalában egy egyszeri adag alig kerül 3 krajczárba, melylyel nagy kárt elhárítanak azok, a kik óvszerképen és étvágygerjesztőül hébe-korba adva, hizlaláskor is mindig már előre megrendelik, például 100 drb sertés közt a dögöt megszüntetni 10—15—20 kilogramm szükséges. Egy tekeres ára 2 korona, mely elég 2 süldő megmentésére. Egy kilogramm ára 4 K. Két és fél kilogrammot tíz sertésre csomagolással 10 K. 32 fillérért már bérmentve is küldöm. Öt kilogramm 20 K. helyett 19 K.; de 10 kilogramm csak 34 K.

Törv. védve.

Kaphatók posta vagy utánvétellel küldve, csakis

Dr. DÁVID VIKTOR gyógyszerész-tudor, a magy. kir. természettudományi társulat rendes tagja „Szent István király” gyógyszerárában Eszék, alsóváros.

A főtisztelendő Papság

részére állandóan nagy raktárt tart

papikabátokban, Ferencz József öltönyök

és mindennemű kész ruhákban

a legjobb kivitelben és legolcsóbb árak mellett

az „ANGOL KIRÁLY”

Budapestben, IV., Károly-körut 16.

Külön mértékosztály!

Hajfiatalító

eddig utólérhetetlen szer, mely az ősz hajnak néhány nap alatt visszaadja eredeti színét és fényét, megszünteti a korpa-képződést és hajkihullást, nem festőszer, nem piszkít, lemosni nem lehet. Negyedliteres üveg ára 3 korona. Fülöp György-nél Budapest, Baross-utca 15. sz. és Török József gyógyszerárában, Király-utca 12.